

ประโยค ป.ธ. ๗
แปล มคอ.เป็นไทย
สอบ วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๘

๑. วตฺตคามวารเปปี ตีหากาเรหีตืออาทีนั อตุโถ วารเปยยาตปฺเภโท จ สฬุโป อิธ วุตฺตนเยเนว เวทิตฬุโป ฯ เกวลั หิ ยั อิหั มยา วิรัชฺฉิตฺตฺวา อญญั วตฺตคามเนน อญญั วุตฺตํ ตสฺมา นตฺถิ มยฺหั อาปตฺตีติ เหวั โโอกาสกเวสกาณั ปาปปฺคฺคฺลาณั โโอกาสนึเสชนตฺถั วุตฺโต ฯ ยเถว หิ พุทฺธั ปจฺจกฺขามิตี วตฺตกาโม ฐมฺมํ ปจฺจกฺขามิตีอาทีสุ สิกฺขาปจฺจกฺขานปฺเทสุ ยั วา ตั วา วทฺนฺโต เขตฺเต โอติณฺณตฺตา สิกฺขาปจฺจกฺขาตโกว โหติ เหวั ปจฺจมชฺฌานาทีอุตฺตริมฺนุสฺสฐมฺมปฺเทสุ ยงฺกิลฺลิจิ เอกํ วตฺตกาโม ตโต อญญั ยั วา ตั วา วทฺนฺโตปี เขตฺเต โอติณฺณตฺตา ปาราชิโกว โหติ สเจปี ยสฺส วทฺติ โส ตมตฺถั ตัขณฺเวย ชานาติ ฯ ชานนลกฺขณฺณเจตฺต สิกฺขาปจฺจกฺขาน วุตฺตนเยเนว เวทิตฬุพฺพั ฯ อัย ปน วิเสโส ฯ สิกฺขาปจฺจกฺขานั หตฺถมฺมทฺธา ย สีสั น โอตฺรติ ฯ อิหั อฏฺฐาโรจณั หตฺถมฺมทฺธา ยปี โอตฺรติ ฯ โย หิ หตฺถวิการาทีหิ องฺกปจฺจกฺโขปเนหิ อฏฺฐั อุตฺตริมฺนุสฺสฐมฺมํ วิญฺญตฺติปเถ จิตฺตฺส ปุคฺคตฺสฺส อาโรเจสิ โส จ ตั อตฺถั ชานาติ ปาราชิโกว โหติ ฯ อถ ปน ยสฺส อาโรเจติ โส น ชานาติ วา ก็ อัย ภณฺตีติ สัสสั วา อาปชฺชติ จิรั วิมฺมัสิตฺวา วา ปจฺจนา ชานาติ อปฺปฏิวิชานนฺโต อิจฺเจว สงฺขั กจฺจติ ฯ เหวั อปฺปฏิวิชานนตฺสฺส วุตฺเต อุตฺตจฺจยั โหติ ฯ โย ปน ฌานาทีนึ อตฺตนา อธิคฺมนวเสน วา อุกฺกหปฺริปฺจฺจนาทีวเสน วา น ชานาติ เกวลั ฌานนฺติ วา วิโมกฺโขติ วา วจนมตฺตเมว สุตฺตํ โหติ โสปี เตน วุตฺเต ฌานั กิร สฺมาปชฺชินฺติ เอส วทฺตีติ ยที เอตฺตกมตฺตมฺปี ชานาติ ชานาติจฺเจว สงฺขั กจฺจติ ตสฺส วุตฺเต ปาราชิกเมว ฯ โส เอกสฺส วา ทฺวินฺนํ วา พหฺนํ วา นียมิตานึยมิตวเสน วิเสโส สฬุโปปี สิกฺขาปจฺจกฺขานกถายั วุตฺตนเยเนว เวทิตฬุโปติ ฯ

๒. ปัจจัยปฏิสัมพันธ์วาระปี สพุพ ี วารเปยยาลปฺเภทํ ปุพฺเพ
 อากตปทานญจ อตุถํ วุตตนเยเนว ฌตฺวา ปาลิกโกโม ตาว เหวํ ชานิตพุโพ ฯ
 เอตถ หิ โย เต วิหารเ วสิ โย เต จีวรํ ปริภุชชิตํ โย เต ปิณฑุปาทํ ปริภุชชิตํ
 โย เต เสนาสนํ ปริภุชชิตํ โย เต กิลานปัจจัยเภสัชชปริภุชชิตํ ปริภุชชิตํ อิมเ
 ปญจ ปัจจตุตตวจนวารา เยน เต วิหารเ ปริภุชชิตํ อิมเ ปญจ ฌตฺวา เหวํ
 อากมม วิหารเ อทาสีตฺวา โย ปญจ อูปโยควจนวารา วุตฺตา เตสํ
 วเสน อิช วุตฺเตน สุญญาคารปเทน สพุพ ี ปุพฺเพ วุตฺเตสุ ปรมชฺฌานาทีสุ
 สพุพฺพเทสุ วารเปยยาลเภโท เวทิตพุโพ ฯ โย เต วิหารเ เยน เต วิหารเ ยํ
 ตฺวํ อากมม วิหารนฺตํ เหวํ ปริยาเยน วุตฺตตฺตา ปน อหฺนฺติ อวุตฺตตฺตา จ
 ปฏฺวีชานนฺตสฺส วุตฺเตปี อิช ฌตฺวา อิมเ ปฏฺวีชานนฺตสฺส ทุกกณฺฺนฺติ อยมตฺถ
 วินิจฺฉโย ฯ

เอวํ วิตุถารวเสน อาปตฺติเกทํ ทสฺเสตฺวา อิทานิ อนาปตฺตี ทสฺเสนุโต
 อนาปตฺติ อธิมานนาตฺวาทีมาห ฯ ตตฺถ อธิมานนาตฺติ อธิกมานน สมฺมทาจฺรนฺตสฺส
 อนาปตฺติ ฯ อนฺนลฺลปนาธิปฺปายสฺสาตี โโกหฺญเณน อิจฺฉาจาเร อฏฺฐตฺวา
 อนฺนลฺลปนาธิปฺปายสฺส สพุพฺพหฺมจารีนํ สนฺตฺติเก อญฺญํ พุยากรโณนฺตสฺส
 อนาปตฺติ ฯ อุมมตฺตกาทโย ปุพฺเพ วุตฺตนยาเอว ฯ อิช ปน อาทิกมฺมิกา
 วคฺคฺมุทาทฺริยา ภิกฺขุ เตสํ อนาปตฺตีตี ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๗

แปล มครเป็นไทย

๑. แม้ในวาระว่าด้วยภิกษุผู้ประสงค์จะอวด (วัตตุคามวาร) ฟังทราบความแห่งบททั้งหลาย มีบทว่า ตีหากาเรหิ เป็นต้น และฟังทราบประเภทวารเปยยาลทั้งหมด ตามนัยที่กล่าวแล้วในวาระว่าด้วยการอวดล้วน ๆ (สุทธิกวาร) นี้เหมือนกัน ๆ แท้จริง วัตตุคามวาร พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้แล้วเพื่อเปิดโอกาสของเหล่าปาปภิกษุผู้หาทางแก้ตัวอย่างเดียวอย่างนี้ว่า คำนี้ ข้าพเจ้าตั้งใจจะกล่าวคำอื่น (แต่) กล่าวผิดเป็นคำอื่น เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าจึงไม่เป็นอาบัติดังนี้ ๆ เหมือนอย่างว่า ภิกษุประสงค์จะกล่าวว่า พุทฺธํ ปจฺจกฺขามิ (ข้าพเจ้าบอกลาพระพุทฺธเจ้า) (แต่) กล่าวบทใดบทหนึ่งในบรรดาบทที่บอกลาสิกขา เป็นต้นว่า ธมฺมํ ปจฺจกฺขามิ (ข้าพเจ้าบอกลาพระธรรม) ก็ย่อมชื่อว่า เป็นผู้บอกลาสิกขาได้แน่นอน เพราะเข้าในเขตแล้ว ฉนฺใดแล ข้อนี้ ก็ฉนฺนั้น ภิกษุประสงค์จะอวดอุตริมนุสสรรมบทใดบทหนึ่งบทเดียว ในบรรดาบทอุตริมนุสสรรมมีปฐมฉนฺเป็นต้น แม้เมื่อกล่าวบทใดบทหนึ่งอื่นจากบทนั้น ก็เป็นปาราชิกเหมือนกัน เพราะบทอุตริมนุสสรรมนั้นเข้าในเขต แม้ถ้าเธออวดแก่ผู้ใด ผู้นั้นก็รู้ความนั้นในขณะนั้นทันที ๆ ก็ ลักษณะแห่งการรู้ในการอวดอุตริมนุสสรรมนี้ ฟังทราบตามนัยที่กล่าวแล้วในการบอกลาสิกขานั้นแล ๆ ส่วนความแปลกกันดังต่อไปนี้ ๆ การบอกลาสิกขา ย่อมไม่ถึงที่สุดด้วยมือหรือศีรยะ ๆ การอวดอุตริมนุสสรรมที่ไม่มีจริงนี้ ย่อมถึงที่สุดแม้ด้วยมือหรือศีรยะ ๆ ก็ ภิกษุใดอวดอุตริมนุสสรรมที่ไม่มีจริง ด้วยการเคลื่อนไหวอวัยวะน้อยใหญ่ มีการขยับมือเป็นต้นแก่บุคคลผู้ยืนอยู่ในบริเวณที่พอเข้าใจ และบุคคลนั้นก็เข้าใจความนั้น ภิกษุนั้นเป็นปาราชิกทันที ๆ แต่ถ้าอวดแก่บุคคลใด บุคคลนั้นยังไม่เข้าใจ หรือถึงความสงสัยว่า ภิกษุนี้ พุทฺธอะไร หรือพิจารณาแล้วจึงรู้ภายหลัง ย่อมถึงการนับว่าไม่เข้าใจชัดเหมือนกัน ๆ เมื่อภิกษุอวด แก่บุคคลผู้ไม่เข้าใจชัดอย่างนี้ ย่อมเป็นถุลลัจฉัย ๆ ส่วนบุคคลใดไม่รู้จักบท อุตริมนุสสรรมมีฉนฺเป็นต้น ด้วยอำนาจการบรรลู่ด้วยตนเอง

หรือด้วยอำนาจการเรียนและการสอบถามเป็นต้น เป็นแต่ได้ยินเพียงคำพูดว่า ฆาน หรือว่า วิโมกข์ อย่างเดียวเท่านั้น แม้นุคคลนั้น เมื่อภิกษุนั้นอวด อุดริมนุสสรธรรมแล้ว หากรู้แม่เพียงเท่านั้นว่า ลือกันว่า ภิกษุนี้กล่าวว่า เราเข้าฆาน แล้ว ดังนี้ ก็ย่อมถึงการนับว่า รู้เหมือนกัน เมื่อภิกษุอวดแก่บุคคลนั้น ก็เป็น ปาราชิกเหมือนกัน ๆ ความแปลกกันด้วยอำนาจบุคคลคนเดียว หรือสองคน หรือหลายคนทีภิกษุกำหนดไว้หรือมิได้กำหนดไว้แม้ทั้งหมดนั้นพึงทราบตาม นัยที่กล่าวแล้ว ในถกที่ว่าด้วยการบอกลาสิกขาเหมือนกัน ฉะนั้นแล ฯ

๒. แม้ในวาระว่าด้วยการอวดเกี่ยวข้องกับปัจจัย (ปัจจัยปฏิสังขตถวาร) พึงทราบประเภทแห่งวารเปยยาลทั้งหมด และความแห่งบทที่มาในเบื้องต้น ตามนัยที่กล่าวแล้วนั้นแหละ แล้วพึงทราบลำดับพระบาลีอย่างนี้ก่อน ๆ ก็ ในปัจจัยปฏิสังขตถวารนี้ ท่านกล่าววาระด้วยปฐมาวิกัตติ ๕ เหล่านี้ว่า ภิกษุใดอยู่ในวิหารของท่าน ภิกษุใดใช้สอยจีวรของท่าน ภิกษุใดฉันบิณฑบาต ของท่าน ภิกษุใดใช้สอยเสนาสนะของท่าน ภิกษุใดบริโภคนิเวศน์ปัจจัยเภสัช บริหารของท่าน กล่าววาระด้วยตติยาวิกัตติ ๕ มีว่า วิหารของท่านอันภิกษุใด ใช้สอยแล้ว เป็นต้น กล่าววาระด้วยตติยาวิกัตติ ๕ มีว่า ท่านอาศัยภิกษุใด จึงได้ถวายวิหาร เป็นต้น พึงทราบประเภทแห่งวารเปยยาล ในทุก ๆ บท มีปฐมฆานเป็นต้น ที่ท่านกล่าวไว้ในเบื้องต้นพร้อมกับบทสญญาคาร ที่กล่าว แล้วในปัจจัยปฏิสังขตถวารนี้ ด้วยอำนาจแห่งวาระเหล่านั้น ๆ ในปัจจัย ปฏิสังขตถวารนี้ พึงทราบวินิจฉัยนี้ว่า ก็เพราะภิกษุกล่าวโดยอ้อมอย่างนี้ว่า (โย เต วิหาร) ภิกษุใดอยู่ในวิหารของท่าน (เยน เต วิหาร) วิหารของท่าน อันภิกษุใดอยู่แล้ว (ยัม ทวํ อากมฺม วิหาร) ท่านอาศัยภิกษุใดจึงได้ถวาย วิหาร แต่เพราะมิได้กล่าวว่า เรา ในปัจจัยปฏิสังขตถวารนี้ แม้เมื่อภิกษุอวด อุดริมนุสสรธรรมแก่บุคคลผู้เข้าใจ เป็นอุตถัจจย อวดแก่บุคคลผู้ไม่เข้าใจ เป็นทุกกฏ ฯ

พระผู้มีพระภาคเจ้าครั้งทรงแสดงประเภทแห่งอาบัติ ด้วยอำนาจความ พิสดารอย่างนี้แล้ว บัดนี้ เมื่อจะทรงแสดงอนาบัติ จึงตรัสพระพุทธพจน์ว่า

อนาปัตติ อธิมาเนน (ไม่เป็นอาบัติด้วยสำคัญว่าได้บรรลุ) เป็นต้น ๆ บรรดา
บทเหล่านั้น บทว่า อธิมาเนน ความว่า ภิกษุรอดด้วยสำคัญว่าได้บรรลุ
ไม่เป็นอาบัติ ๆ บทว่า **อนุลลปนาธิปายสุส** ความว่า เมื่อภิกษุมิได้ตั้งอยู่ใน
อิฉาจาร ด้วยความเป็นผู้หลอกลวง ไม่มีความประสงค์จะรอด (แต่)พยากรณ์
อรหัตผล ในสำนักของเพื่อนพรหมจารีทั้งหลาย ไม่เป็นอาบัติ ๆ ภิกษุบำเพ็ญ
มีนัยดังกล่าวแล้ว ในเบื้องต้นนั้นแล ๆ อนึ่ง เหล่าภิกษุผู้จำพรรษาใกล้ฝั่ง
แม่น้ำวัคคุมุทา เป็นต้นบัญญัติในสิกขาบทนี้ ไม่เป็นอาบัติแก่ภิกษุเหล่านั้น
ละนี้แล ฯ